# RUSKI INWALID

**No. 39.**

**WTOREK. 17 Lutego 1820 r.**

CZYLI

# WIADOMOŚCI WOJENNE.


*Treść.* Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Francyia. Angliia. Anekdota.

## WIADOMOŚCI KRAIOWE

*z Petersburga, 17 Lutego.*

Z powodu śmierci Xiążęcia pruskiego *Ferdynanda*, i Xiężniczki *Anny-Elżbiety-Ludwiki*, dwór tuteyszy wziął dwu niedzielną żałobę z zwyczaynym podziałem, poczynaiąc od 12. b. m.

Na mocy naywyższego ukazu, danego rządzącemu Senatowi 4. b. m. wymiana dawnych assygnat 100, 50 i 25 rublowych po ostatni raz przedłuża się po dzień pierwszy Maia roku teraznieyszego według prawideł następuiących:

1) Wymiana pozostałych iescze w państwie assygnat dawnego kształtu 100, 50 i 25 rublowych ma się odbywać i przyymować w banku państwa assygnacyynym. 2) We wszystkich powiatowych i uiezdnych miastach w urzędach na to wyznaczonych, kaznaczeystwach powiatowych, także w oddziele moskiewskim i w kantorach bankowych po różnych miastach urządzonych, maią się przyymować pomienione assygnaty po dzień pierwszy maia r. t.—3) Przyymuiąc assygnaty ważne równie też i uznane za fałszywe wydawać przynoszącym kwity z podpisami urzędników zasiadaiących i wyrażać w nich numera, rok i wartość assygnaty, miesiąc i dzień kiedy są wniesione, oraz imiona i stan przynoszących. 4) W urzędzie kaznaczeystwa, banku i iego kantorach ma bydź utrzymywany osobny reiestr i zapisywane kwity wydane z oznaczeniem wszystkiego co w nich wyrażono.—5) Po przyięciu assygnat i wydaniu kwitów, odprawiać takowe z kaznaczeystw powiatowych i uiezdnych do izb skarbowych, a z oddziałów i kantorów do rządu banku assygnacyynego.— 6) Izby skarbowe po otrzymaniu z kaznaczeystw assygnat za numerowanych z oznaczeniem imion przez kogo są wniesione, odsyłaią ie niezwłocznie do rządu banku assygnacyynego. — 7) Bank skoro takowe odbierze natychmiast ma

przeyrzeć i za wszystkie ważne determinuie wymianę; i tak o ważnych iak i nieważnych donosi Izbom skarbowym, od których były nadesłane.—8) Izby skarbowe kommunnikuią to zalecenie kaznaczeystwom uiezdnym i powiatowym. 9) Kaznaczeystwa uiezdne i powiatowe, oddziały i kantory po otrzymaniu wiadomości o ważnych assygnatach i o tych które za fałszywe uznane zostały, zawiadamiaią o tem przynosicieli przez policyią ziemską lub miastową i za ich stawieniem się wydaią w zamian assygnaty nowego kształtu, lub donoszą o nieważności, odbieraią wydane kwity, na których przynosiciele zapisuią iż otrzymali w zamian assygnaty nowe, lub wysłuchali wyroku że assygnaty ich stare były fałszywe.— 10) Te kwity z napisami przynosicieli, kaznaczeystwa uiezdne i powiatowe przez izby skarbowe a oddziały i kantory kankowe wprost odsyłaią do banku assygnacyynego, celem zapewnienia go, że każdy z przynosicieli, otrzymał zadowolnienie.—15) Po upłynieniu tego ostatecznego terminu, to iest po pierwszym dniu maia roku teraznieyszego 1820, assygnaty dawnego kształtu 100, 50 i 25 rublowe nigdzie iuż do wymiany i opłat przyymowane niebędą.—12) Te przepisy niestosuią się do guberniy syberyyskich, w których tarmin wymiany według pierwszego postanowienia trwa po dzień pierwszy Sierpnia roku teraznieyszego. — 13) Rządy guberniy po ogłoszeniu powszechnem tych prawideł maią mieć baczność, aby one były iak nayściśley zachowane.

— Dnia 1. b. m. zeszła z tego świata JW. Anna *Naryszkinowa* Dama honorowa dworu J. C. M. i orderu Sśey Katarzyny w 83 roku życia. We trzy dni potem odbyły się obrzędy pogrzebowe z przyzwoitą iey stopniowi i wysokiemu urodzeniu okazałością. Zgon tey szanowney damy nietylko okrył żałobą i napełnił smutkiem liczny i znakomity dóm *Naryszkinow*; lecz wiele ubogich i nieszczęśliwych rodzin opiekunki i matki pozbawił.

### Królestwo Polskie.

z *Warszawy*, 12 *Lutego*.

Jeśli to szczególniey zasługiwać może na podanie do publiczney wiadomości, co wzbudzać powinno naśladowanie cnot obywatelskich przez przykład nietylko naygorliwszego poświęcenia się służbie kraiowey lecz i nayściśleyszego w powołaniu Sędziowskiem sprawiedliwości wymiaru; tedy bez wątpienia iest tem zaszłe w dniu 3 b. m. pożegnanie uwalniaiącego się od obowiązków urzędowych JW. Szymona Wiszniewskiego, Prezesa Sądu Appellacyynego Królestwa Polskiego, Kawalera orderu St. Stanisława I. Klassy, i w rzędzie takowych wiadomości ważną dla kraiu pozostanie.

Mąż ten, którego zasługi w świetney ostatniey kraiu epoce wiadome są każdemu, iako Podstarosty Kowieńskiego, Deputata na Trybunał Litewski i Podkomorzego Preńskiego, z zasługami Prezesa Sądu Appellacyynego w dawnieyszem Królestwie Polskiem, odbywszy zawód 35cioletniego nayprzykładnieyszego urzędowania, dla starganych w niem sił zdrowia zniewolonym zostawszy prosić Rządu o uwolnienie od przykrych wiekowi swemu sterowania Wydziałem II. Sądu Appellacyynego obowiązków, zasmucił tą prośbą swoią tenże Rząd nietylko cnoty iego oceniaiący, lecz pragnący razem takowe wynagrodzić. — Dla tego też dopiero na usilne przez siebie powtarzane nalegania, żądane od urzędu uwolnienie uzyskał z wynurzonym mu od Rządu ze straty iego żalem, a składaiąc publicznie swe urzędowanie, odniosł za wszelkie czekać go mogące nagrody, tę naywiększą iaką odnieść może każdy urzędnik cnotliwy w iednomyślney, głośney, iak naylepszą o sobie opinii publiczności. Jakoż każdy, i ten co go słyszał zdaiącego sprawę z nayważnieyszych Sędziego obowiązków, i ten co samę powziął wiadomość o iego od nich uwolnieniu, smutkiem iak naywiększym przeięty został dowiaduiąc się o wychodzącym z Sądu Appelacyynego tymże iego naczelniku, w którego sprawiedliwości każdy ślepą pokładał wiarę.

Uczuli tę stratę szczególniey Kolledzy iego, tudzież skład Sądu, któremu przewodniczył, niemniey obrońcy publiczni, iako tłumacze uczuć obywatelskich. Imieniem pierwszych wynurzył odchodzącemu JW. Wyczechowski pierwszy Sądu Appellacyynego Prezes, iak nayczulszą wdzieczność za dzielone z nim trudne w sterowaniu składem sądowym prace. Imieniem drugich złożył mu Sędzia Appellacyyny Urmowski, rownie czułe podziękowanie za ową łagodność w przewodniczeniu Sądowi, która wszystkich członków iego serca iak naymocniey do niego przywiązywała. W imieniu ostatnich dał się słyszeć głos W. Mecenasa Ziemęckiego stawiący uwalniaiącego się od

obowiązków Prezesa, za wzór naypięknieyszy dla każdego Sędziego, u którego obywatele wymiaru sprawiedliwości szukać są przymuszeni; a wszystkie te głosy uwieńczone zostały łzami w każdego przytomnego uczach widocznemi, iakie tylko wyciskać może szczere przywiązanie i wdzięczność ku temu, który ścisłym sprawiedliwości wymiarem te dla siebie uczucia u wszstkich umiał ziednać.

Nagroda prawdziwie naywiększa dla urzędnika cnotliwego i kraiowi wiernego! która przypominać powinna każdemu publicznemu urzędnikowi, że zaciągnąwszy się w obowiązki dla kraiu, o wszelkim własnym zapomnieć winien interessie, dobro tylko publiczne przed oczyma maiąc.

Po smutnem takowem pożegnaniu JW. Prezesa Wiszniewskiego, nastąpiła installacyia JW. Hrabiego Załuskiego na Prezesa Wydziału IIgo, tudzież JW. Sokołowskiego na Prezyduiącego w Wydziale III, z których pierwszy znany z zasług w kraiu położonych, dotąd urząd Prezesa w Wydziale III. Sądu Appellacyynego piastował, a drugi iescze w Rządzie Austryiackim iednym z naystarszych był Sędziów w Trybunale Appellacyynym Lwowskim.

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

### Francyia.

*z Paryża, 4 Lutego.*

W Monitorze dzisieyszym czytamy następuiące doniesienia z Hiszpanii:

„Otrzymaliśmy dzisiay listy z Kadyxu od 14 z Ronda od 18, a z Madrytu od 24 Stycznia. Pierwsze zapewniaią że w mieście tem zupełna panuie spokoyność i że mieszkańcy bynaymniey nienależeli do buntu woyska. To zaś dało sobie pompatyczny tytuł *woyska Konstytucyynego*.

„Król mianował Jenerała *Freyre* Jenerał Kapitanem Andaluzyi i naczelnie dowodzącym woyskiem wyprawy; a Ienerała *Waldes* niegdyś Gubernatora Kadyxkiego naczelnikiem głównego sztabu. Ten ostatni w skutek zalecenia nowego Jenerał Kapitana udał się do Sewilli, celem powzięcia rozmaitych obiaśnień.

„Oddział woyska z 800 żołnierza złożony przybył 13. z. m. z Sewilli morzem do Kadyxu.

„W wielu odezwach rządowych do narodu wyrażono, iż znaczna liczba woysk wysłana iest przeciwko rokoszanom i znayduie się iuż w marszu; że 8000 wyszłe z Madrytu zbliża się iuż do St Fernando stolicy wyspy Leona i że reszta woysk do wyprawy należących rozesłana iest po różnych wnętrznych prowincyach Królestwa.

„Zdaie się iż gubernator Kadyxu za nadto późno wysłał posiłki ku twierdzy Karacca. 500 żołnierza z pułku *Soriia* przeznaczone do wzmocnienia osady tameczney dopiero 12. z. m. ruszyło w drogę, a twierdza pomieniona od kilku iuż dni była w ręku rokoszanów, którzy mieli przewagę w sile. Zawładali także okrętem *St Julian* który w porcie tameczznym stał na kotwicach. Oficerowie garnizonu otrzymali pozwolenie udania się do Kadyxu; lecz gubernator niemiał tey wolności i odesłanym został do St. Fernando. (Twierdza Carracca iest na wyspie Leona, na rzece Sancti Petri, w części zatoki Kadyxkiey nazwaney Puntales.)

„Z Grenady wyruszyło 6 pułków pieszych celem połączenia się z korpusem Jenerała *Freyre*.

„Wszystkie powyższe doniesienia znayduią się w listach z Ronda i Kadyx. Pozostaią iescze listy z Madrytu z 24. z. m. a treść ich iest taka:

„Donosiły niedawno gazety, że Jenerał *Cisneros* był schwytany przez buntowników; lecz pomyślnie uszedł ich niewoli i znayduie się na iednym z okrętów eskadry. Teraz ta wiadomość okazuie się bydź fałszywą i Jenerał pomieniony dotąd iest w niewoli w Cuazo. Powiadaią że przybycie do Kadyx Jenerała *Vincencio*, pełniącego tym czasowie obowiązek Ministra marynarki, dało nastanie tey pogłosce.

*z Paryża 5 Lutego.*

Na iednem z ostatnich posiedzeń izby deputowanych Pan *Benjamin Constant* podał ważne wniesienie, na mocy którego wkłada się na ministrów ścisły obowiązek, aby oszczędzone w ich wydziałach summy niebyły używane na przedmioty według ich woli przyięte, lecz tylko na takie które same izby przzyymą i zatwierdzą.

W pismach z Kadyxu od 18, z. m. otrzymanych w Madrycie 24. potwierdzaią się pomyślne doniesienia względem niezachwianey wierności i oddania się Królowi tameczney osady.

Wiadomość o wstąpieniu powstańców do Caracca otrzymana w Madrycie 24 Stycznia, zapewne dała nastanie pogłosce o zaięciu przez nichże twierdzy Conta-dura.

W dzienniku paryzkim czytamy dwa następuiące artykuły tyczące się okoliczności hiszpańskich.

*z Ronda 12 Stycznia.*

»Twierdza St. Pedro leżąca przy uyscia rzeki tegoż imienia, iest teraz w ręku powstańców. Odnawiaią oni wszystkie bateryie które niegdyś broniły tę twierdzę od napaści Francuzów. Woyska ich piesze składaią się z 5000 żołnierza, iazdy zas żadney niemaią.

*z Kadyxu 14 Stycznia.*

»Tak nazwane woysko *Konstytucyyne* wybrało za głowne stanowisko swoie miasto St. Fernado, Liczy one 7000 żołnierza i zapewneby się długo mogło w tem położeniu utrzymać, gdyby miało dostatek żywności (Dalsze doniesienia są prawie też same iakieśmy z Monitora przytoczyli.)

ANGLIIA.

*z Londynu 4 Lutego.*

Słabość Króla naszego wzbudza powszechną i nayżywszą niespokoyność. Oprócz zapalenia w płucach cierpi J. K. M. podagrę. Lekarze zapisuią częste puszczanie krwi. Xiąże *Leopold* Koburgski każdy poranek spędza przy łożu cierpiącego. Xiąże *Jorkski* i *Sussexki*, są podobnież słabi, a Xięźna *Jorkska* niebespiecznie chora.—

Narod i cała publiczność niezmiernie są zatrwożeni tą Króla słabością. Xiąże *Jorkski* maiący po Krulu bracie swoim prawo naybliższe do tronu, niemoże według praw Angielskich bydz naczelnie dowodzącym woyskami. Z tey to właśnie przyczyny Xiąże *Kambrydski* bierze po nim rzeczone dowodztwo i w tych dniach przybędzie do Londynu z małżonką swoią. Niewiadomo dotychczas kto iego mieysce zastąpi w Honnowerze.—Hrabia *Chatam* mianowany iest gubernatorem Gibraltaru na mieyscu zeszłego Xiążęcia *Kentskiego*. — Xięźna wdowa *Kentska* udała się do zamku Kensington, gdzie niegdyś iuż mieszkała, a odtąd ciągłą będzie miała rezydencyią.—Na młodey Xięźniczce iey corce bardziey aniżeli kiedy naród opiera teraz swoie nadzieie.

Po zmarłym Królu dwór przyiął trzymiesięczną żałobę, a teatra pozamykane będą tylko do dnia iego pogrzebu 13 lub 14 b. m, maiącego się odbyć. Obrzędy odbędą się z tąż okazałością iak po Królowey.

Posiedzenia Izb, odłożone zostały po 17 b. m.

Pomnik maiący się wnieść zeszłey Xięźney *Karolinie* Wallii, ma się składać z dziewięciu posągów naturalney wielkości z naypięknieyszego białego marmuru. Summa na ten przedmiot przez składkę zebrana, wynosi 12000 f. s. z których 3500 iuż są obrocone na materyiały i początkową robotę, resztę zaś złożono u bankierów tuteyszych *Drumon* i komp:

Nędza którey Birmingham i iego okolice doświadczaią, iest nad wszelkie opisanie. Parafie muszą wydawać na utrzymanie rodzin podobnież znaczne summy iak w czasie nadzwyczayney drożyzny w 1816 roku.

*Kuryier* wnosi aby zeszłemu Królowi nadać tytuł *Jerzego dobrego*. Rzecz iest warta uwagi iż trzy naydłuższe panowania w historyi angielskiey były następuiące, Henryk III rządził przez lat 56; Edward III. 51; a Jerzy III 59.

ANEKDOTA.

*Prostota.*

Pewna 16-letnia dziewczyna przyniosła list na pocztę bez żadnego adressu: »Gdzież i dokogo mam posłać list ten?« zapytał officialista pocztowy. Zarumieniła się panienka, westchnęła i rzekła: »Ach niechciałabym aby ktokolwiek wiedział do kogo piszę«—Weźże więc nazad twóy list, bo bez adressu niemogę go posłać« — »Cóż mam począć kiedy tak iesteś natrętny—to iest list do mego kochanka« . . . . Po tych słowach zmyka co tchu. Zaczekay moia Panno, powiedz mi nazwisko twego kochanka? »Dosyć iuż tego, posyłay WPan — nazwiska za nic niepowiniem.—Przebąknąwszy te słowa wybiegła iak nayśpieszniey, pewną będąc że list doydzie.

W PETERSBURGU.

*w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.*